

**Ὁμιλία ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων
τῆς Μικρασιατικῆς Τραγωδίας τοῦ 1922
Νίκαια 20-9-2026**

Αγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία καθόρισε τὴ σημερινή Κυριακή μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὡς ἡμέρα μνήμης τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν καὶ ἐθνομαρτύρων Χρυσοστόμου Σμύρνης, Ἀμβροσίου Μοσχονησίων, Γρηγορίου Κυδωνίων, Προκοπίου Ἰκονίου, Εὐθυμίου Ζήλων καὶ ὅλων τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν πού μαρτύρησαν κατὰ τὴν Μικρασιατική Καταστροφή ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Παράλληλα σήμερα προσευχόμαστε γιὰ τοὺς γονεῖς, ἀδελφούς, ἀναδόχους, διδασκάλους καὶ ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς ἀδελφούς μας πού ἀναπαύονται στὴν εὐλογημένη γῇ τῆς Ἰωνίας.

Σ' αὐτὴ τὴν Ἰωνικὴ γῇ καλλιιεργήθηκε ἡ σκέψη καὶ ἔφτασε σὲ ὑψηλές συλλήψεις, πού ἀπασχολοῦν τοὺς ἐπιστήμονες ὅλων τῶν τομέων μέχρι σήμερα. Ὅλη ἡ μετέπειτα ἐνασχόληση τῶν λογίων συνιστᾷ, σὲ μεγάλο βαθμό, κάποιες ὑποσημειώσεις στοῦ ἔργο τῶν ἀρχαίων Ἰώνων φιλοσόφων.

Τὴν ἴδια γῇ καλλιέργησαν ἔντιμοι ἐργάτες, πού ἔθρεψαν καλὲς οἰκογένειες, ἔδωσαν δὲ στὴν κοινωνία καλούς κ' ἀγαθοὺς ἀνθρώπους.

Μεγαλόπνοος ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, πού ἀνεδείχθη «ἱερόν σφάγιον» πρὶν ἀπὸ 104 χρόνια. Ποιμένας ἀληθής, εἰς τύπον Χριστοῦ, δὲν ἐγκατέλειψε τὸ λαό του τὴν ὥρα πού οἱ τουρκικὲς ὀρδὲς ὀρμοῦσαν στὴν ὁμορφή Σμύρνη, διψῶντας γιὰ αἷμα καὶ γιὰ λεηλασίες. Ἀπέρριψε τίς προτάσεις διαφυγῆς, ὅπως ἔκανε καὶ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια.

Τέλεσε τὴν τελευταία του Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερό Ναό τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ἔδωσε κουράγιο στοὺς πιστοὺς καὶ ἔμεινε κοντὰ στοῦ λαοῦ του, γνωρίζοντας ὅτι θὰ ὑφίστατο φρικτὸ μαρτύριο, ἀπὸ ἓνα φανατισμένο ὄχλο.

Σ' αὐτόν τὸν αἰμοχαρῆ ὄχλο παρεδόθη ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος Σμύρνης ἀπὸ τὸν φρούραρχο Νουρεντίν. Ζωντανό τὸν κακοποίησαν, τοῦ ἔκοψαν τὰ ἄκρα, τοῦ ξερίζωσαν τὴ γενειάδα, τοῦ ἔβγαλαν τὰ μάτια, καὶ τὸν ἔδεσαν πίσω ἀπὸ ἓνα ἄλογο, πού τὸν ἔσερνε στὰ καλντερίμια τῆς Ἰωνικῆς πρωτεύουσας. Πότισε μέ τὸ αἷμα του τοὺς δρόμους, πού ἀγίαζε μέχρι τότε ὡς Ποιμενάρχης τῆς πόλης.

Ὁ ἐκφραστής τῶν ἐθνικῶν πόθων κατέστη τὸ σύμβολο τῶν τραγικῶν πεπραγμένων τοῦ Γένους. Τὸ μαρτύριό του παρακολούθησαν, στὴν πρώτη φάση, κάποιοι Γάλλοι ναῦτες, πού εἶχαν ἀποστολὴ νὰ τὸν φυγαδεύσουν στὴν ἐκκλησία τῆς Σάκρ - Κέρ ἢ στοῦ Γαλλικό Προξενεῖο.

Ἡ γαλλική περίπολος ἔβλεπε τίς βαρβαρότητες, ἀδυνατώντας νά ἐπέμβει. Δέν εἶχε τή δυνατότητα, οὔτε τό κουράγιο νά παρακολουθήσει τή φρικτή συνέχεια. Καί ἄλλοι Κληρικοί μαρτύρησαν ἐκεῖνες τίς ἡμέρες, ἀλλά δέν πρόδωσαν τήν Πίστη τους, ὡς ἄξιοι συνεχιστές μιᾶς μεγάλης παράδοσης.

Ἡ θυσία τῶν Ἀρχιερέων καί τοῦ λοιποῦ Κλήρου κρατᾷ ψηλά τήν ἐθνική μας ὑπερηφάνεια καί ἀποτελεῖ ἐγγύηση, ὅτι σέ δύσκολες ὥρες ἡ Ἐκκλησία θά συνεχίσει τή λαμπρή παράδοση νά προσφέρει τούς Λειτουργούς Της θυσία ζωῆς.

Οἱ Νεομάρτυρες Κληρικοί μας ἀπέθαναν μέ θάνατο ἀτιμωτικό, ἀλλά εἶναι ζωντανοί. Σφαγιάσθηκαν, ἀλλά δέν χάθηκαν. Ἐγίναν σύμβολα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μέ τό τίμιο καί τό ἀθῶο αἷμα τους λυτρώνουν ἀπό τόν πνευ-ματικό θάνατο καί σηματοδοτοῦν τήν πορεία μας πρὸς τά Ἄνω, στήν ἀληθινή δικαιοσύνη καί στήν ἀνυπόκριτη Ἀγάπη.

Θά μπορούσαν νά ἔχουν ὑλικά ἀγαθά καί νά ἀποκτήσουν ἀξιώματα στή νέα πραγματικότητα πού εἶχε ἀρχίσει νά διαμορφώνεται στήν γείτονα. Ὅμως ἀρνήθηκαν τά ὑλικά ἀγαθά, καί προτίμησαν νά θυσιάστούν ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Καππαδοκίας, ἦσαν εὐσεβεῖς καί εἶχαν πλήρη συναίσθηση ὅτι αὐτό πού τούς κράτησε τόσους αἰῶνες σέ ἓνα τόσο ἀφιλόξενο περιβάλλον ἦταν ἡ Ἐκκλησία καί οἱ Ἑλληνορθόδοξες ἱερές παραδόσεις μας.

Συνεχιστές αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς κληρονομιάς, οἱ πρόσφυγες ἀπό τούς εὐλογημένους ἐκεῖνους τόπους, ἔφεραν μαζί τους τά ἱερά κειμήλια, τίς ἅγιες εἰκόνες, τά καντήλια τους καί ὁ, τι ἄλλο σύμβολο καί τά ἐναπέθεσαν στά εἰκονοστάσια τους καί στή συνέχεια στούς Ἱερούς Ναούς που οἰκοδόμησαν μέ στέρηση, μέ ἐγκαρτέρηση, μέ ὄραμα καί πίστη.

Μείνανε σέ φτωχικά σπιτάκια πού τά στόλισαν μέ τά κεντήματά τους, τά ζέσταναν μέ τίς ἀνάσες τους καί τά δροσίζαν μέ τά βασιλικά τους στίς γλάστρες.

Οἱ γειτονιές καί οἱ δρόμοι ἀσβεστώθηκαν, καί γρήγορα κατάλαβαν ὅλοι, ὅτι οἱ ἀδελφοί μας πρόσφυγες ἦσαν φορεῖς πολιτισμοῦ, τόν ὁποῖο μπόλιασαν μέ τίς ἐδῶ συνθήκες καί τά θέσμια τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀναπτυσσόμενης ἐσωτε-ρικήs μετανάστευσης, αὐτά πού ἔφεραν ἀπό τήν Ἥπειρο, τή Θράκη, τή Μακεδονία, τήν Κρήτη, τά Νησιά μας καί τόν Μωριά.

Ἔχουμε σήμερα μιά πολυπολιτισμική κοινωνία, πού ἔχει συνεκτικό δεσμό τήν Πίστη στόν Θεό καί τήν ἀγάπη στήν πατρίδα.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί τοῦ Πόντου.

Ὁ Πανάγιος Θεός νά εὐλογεῖ τά εὐγενῆ ὄνειρα τῶν ἀπογόνων τους, πού κρατοῦν σήμερα μέ καμάρι τά λάβαρα τῶν Μικρασιατικῶν Σωματείων καί ἀγωνίζονται νά προοδεύσουν καί νά δοξάσουν τήν πατρίδα μας.

Ἡ σκέψη μας θά στρέφεται πάντοτε στίς ἀλησμόνητες πατρίδες, τίς ποτισμένες μέ τό αἶμα τῶν ἀναρίθμητων μαρτύρων, οἱ ὅποιοι θά μᾶς ἐμπνέουν τή σταθερή πίστη πρὸς τόν Τριαδικό Θεό, τήν ἀφοσίωση πρὸς τή Μητέρα Ἐκκλησία, τήν προσήλωσή μας πρὸς τά ἀναλείωτα ἥθη καί ἔθιμα τοῦ ἐλληνισμοῦ, τό σεβασμό μας πρὸς τοὺς προγόνους, τήν καρτερία στίς δυσκολίες καί τήν ἐλπίδα ἀναγέννησης τοῦ ἐλληνισμοῦ.

Παιδιά μου ἀγαπητά,

ἓνα ἔθνος ὑπάρχει, ὅσο ὁ λαός του θυμᾶται τίς ρίζες του.

Ζήτω τό εὐλογημένο ἔθνος μας καί ὁ ὑπερήφανος ἐλληνικός λαός μας !

Χρόνια πολλά καί εὐλογημένα !

+ ὁ Νικαίας Ἀλέξιος